MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tad-19 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 401/2005

Kawża Nru: 26

Ċitazzjoni Nru: 401/05 JA.

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni pprezentata fit-12 ta' Diċembru, 2005 li permezz tagħha l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-attur u l-konvenuta nhar il-wieħed u tletin (31) ta' Lulju, tas-sena elfejn u erbgħa (31.07.2004) infirdu

legalment permezz ta’ separazzjoni bonarja a bażi ta’ kuntratt fl-atti tad-Duttur tal-Liġi n-Nutar Pubbliku Malti Jeannette Lafela Saliba u fejn permezz ta’ digriet awtorizzat mill-Qorti Ċivili: Sezzjoni tal-Familja nhar l-erbatax ta’ Lulju, tas-sena elfejn u erbgħa (14.07.2004) taħt il-firma ta’ l-Onorevoli Imħallef Raymond C. Pace, il-kontendenti kienu nfirdu bonarjament.

2. Illi kopja fotokopja ta’ l-oriġinal tal-kuntratt ta’ separazzjoni bonarja hija hawn mehmuża ma’ l-elenku tad-dokumenti u ndikata bħala dokument MBA1 liema kuntratt huwa datat wieħed u għoxrin (21) ta’ Lulju, tas-sena 2004 in atti Nutar Pubbliku Malti Jeanette Laferla Saliba kif hawn mehmuż.

3. Illi l-kontendenti kienu ngħaqdu fiż-żwieġ nhar it-tnejn (2) ta’ Awwissu, tas-sena 1980 fil-Knisja ta’ San Ġakbu fi Triq il-Merkanti l-Belt Valletta, u mir-relazzjonijiet ta’ bejniethom kellhom tlett itfal, li tnejn minnhom illum ġja’ maġġorenni, u baqa’ waħda minorenni li kienet twieldet nhar it-tmienja u għoxrin (28) ta’ Awissu, tas-sena 1991, u llum għandha effettivament ġja’ erbatax (14) il-sena u jisimha C, skond ir-reġistrazzjoni taċ-ċertifikat tat-twelid tagħha rreġistrat fir-Reġistru Pubbliku tal-Belt Valletta u li jġib in-numru ta’ l-iskrizzjoni 4414/91.

4. Illi minkejja l-fatt illi fil-jum li qed tiġi preżentata din il-kawża odjerna formalment il-kontendenti ġja’ ilhom ħamsa u għoxrin (25) sena u erba’ (4) xhur miżżewġin, il-vero similjanza tal-fatti, kif sejjer jiġi pruvat fil-mori ta’ din il-kawża, tindika li apparti l-fatt illi legalment mifrudin formalment ġja’ ilhom sena u nofs, imma l-ingridjenti u l-elementi li jagħmlu żwieġ kienu nominati minn raġunijiet legali li jsibu l-konfort tagħhom f’Artikolu 19, sub-artikolu 1, tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta, u għal dan il-mottiv qed issir referenza għall-affidavit bl-ilsien Ingliż, dokument CB1 li hemm mehmuż mad-dikjarazzjoni ġuramentata bil-Malti ta’ l-attur fil-kawża odjerna: ara Dokument CB1 dettat bl-ilsien Ingliż.

5. Illi minħabba l-fatt li l-konvenuta ftit li xejn tifhem bil-Malti u ċertament la tista’ tikteb u lanqas taqra

bil-Malti għaliex hija ta' nazzjonalita' Ingliża għaliex hija ta' nisel Ingliż anke jekk jista' għandha n-nazzjonalita' doppja dik ta' Ingliża u dik ta' Maltija fl-istess ħin, a benefiċċju tagħha u skond il-proċedura ta' kif jiġu ntavolati kawżi quddiem il-Qrati tal-Ġustizzja Maltin, l-atti ta' din il-kawża qegħdin isiru bil-Malti, pero' sejrin isiru traduzzjonijiet għal dawn l-atti għajr għad-dokumenti li diġa' huma miktubin jew għandhom ġja' fihom traduzzjoni bl-Ingliż, u kwindi l-affidavit sejjer isir mill-ewwel bl-ilsien Ingliż imma mehmuż bħala dokument għad-dikjarazzjoni ġuramentata ta' l-istess attur odjern.

6. Illi għalhekk għandha ssir referenza għall-affidavit ta' l-attur mehmuż mad-dikjarazzjoni ġuramentata tiegħu u hawn indikat fl-atti ta' din iċ-ċitazzjoni bħala dokument CB1.

7. Illi ċ-ċertifikat taż-żwieġ tal-kontendenti komparenti fil-kawża odjerna jġib in-numru ta' l-iskrizzjoni 1396/1980 u dan jirreferi għal post u data taż-żwieġ li kien il-Belt Valletta nhar is-Sibt, tnejn (2) ta' Awissu, 1980, meta l-kontendenti kienu għadhom rispettivament dsatax (19) il-sena kwantu għall-attuur u tmintax (18) il-sena kwantu għal konvenuta u għaldaqstant għandha ssir riferenza għad-dikjarazzjoni ġuramentata ta' l-attur ma' din iċ-ċitazzjoni odjerna u għal affidavit bl-Ingliż li sejjer jiġi mehmuż mad-dikjarazzjoni ġuramentata ta' l-attur ukoll f'din iċ-ċitazzjoni odjerna.

8. Illi għaldaqstant din il-kawża għal annullament ta' żwieġ qed issir fil-parametri ta' Kapitolu 255 ta' l-Att dwar iż-Żwieġ u partikolarment Artikolu 19, subartikolu 1, paragrafi (b), (c), (d), (f) jew dawn ir-raġunijiet kollha globalment jew uħud minnhom jew xi waħda partikolari minnhom skond kif jirriżulta mid-dikjarazzjoni ġuramentata ta' l-attur, l-istqarrija taħt ġrament bl-Ingliż li huwa għamel partikolarment a benefiċċju tal-konvenuta, u xhieda oħra li fi ħsiebu jtella' partikolarment missieru, u ż-żewġ ħutu bniet.

9. Illi għalhekk l-attur qiegħed jikkontendenti li l-allegat żwieġ tiegħu li fir-Reġistru Pubbliku ta' Malta iġib

in-numru ta’ l-iskrizzjoni 1396/1980, u li seħħ fil-Knisja ta’ San Ġakbu fil-Belt Valletta nhar is-Sibt, tnejn (2) ta’ Awwissu, tas-sena 1980, huwa null, invalidu u mhux enforzabbli skond il-liġijiet ta’ Malta u għaldaqstant l-attur għandu jibbenefika għal dak li huwa reġistrazzjoni ta’ l-annullabilita’ għar-reġistrazzjoni ta’ l-annullament taż-żwieġ skond id-disposizzjonijiet tal-Kapitolu 255 ta’ l-istess Att taż-Żwieġ partikolarment l-artikoli li jigvernaw ir-reġistrazzjoni ta’ tali deċiżjoni anke kif jemanixxu minn Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta’ Malta;

10. Premess dan kollu tgħid il-konvenuta B għala dina l-Onorabbli Qorti m’għandhiex tifli, tevalwa, taqta’, tiddeċiedi u tordna illi:

(1) illi l-allegat żwieġ li seħħ fil-Knisja ta’ San Ġakbu nhar is-Sibt, tnejn ta’ Awissu, tas-sena elf, disa’ mija u tmenin (02.08.1980), huwa null, invalidu u mhux enforzabbli skond il-liġijiet ta’ Malta u dan a bażi ta’ l-Att dwar iż-Żwieġ, Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

(2) illi dan iż-żwieġ għandu jiġi hekk dikjarat null fil-parametri ta’ l-artikolu 19, subartikolu 1, tal-Kapitoli 255 tal-Liġijiet ta’ Malta partikolarment sub-paragrafu 1, paragrafi (b), (c), (d) u (f), jew dawn ir-raġunijiet kollha flimkien jew għal xi waħda minnhom jew partikolarment xi waħda minnhom skond kif jirriżulta lil dina l-Onorabbli Qorti fil-mori ta’ din il-kawża u a bażi tal-provi li qegħdin u sejrin jiġu prodotti;

(3) illi dina l-Onorabbli Qorti għandha tagħti dawk il-provvedimenti kollha li jidhrilha xieraq u ġust li tagħti u tordna a bażi tat-talbiet attriċi kif hawn suesposti, u partikolarment fl-eventwalita’ tal-kontumaċja tal-konvenuta jekk ikun il-każ, u anke għal proċeduri konsegwenzjali u sussegwenzjali l-għoti tas-sentenza meta din issir *res judicata*.

Bl-ispejjeż kollha, ġudizzjarji u *extra* ġudizzjarji kontra l-konvenuta B li minn issa tiġi nġunta in subizzjoni.

B'riżerva ta' kwalsiasi azzjoni ulterjuri għad-danni spettanti lill-attur għall-kwalsiasi forma ta' danni li huwa seta' sofra, qed isofri u/jew għad jista' jsofri fid-dawl tad-deċiżjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti u a bażi tal-parametri tal-premessi u t-talbiet kif jemanixxu mill-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta u partikolarment Artikolu 19, subartikolu 1.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta ppreżentata fis-17 ta' Frar, 2006 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-konvenuta ma kienet taħti għall-ebda nuqqas li kien jirrendi ż-żwieġ tal-kontendenti null u bla effett.

2. Illi se ma, iż-żwieġ kien null ħtija ta' l-attur minħabba n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju u tinabilta' li jerfa' l-obbligi tal-ħajja miżżewġa.

3. Illi għalhekk hija m'għandhiex tbati spejjeż ġudizzjarji.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur u semgħetu in kontro-eżami.

Rat l-affidavit tal-konvenuta u semgħetha in kontro-eżami.

Rat l-affidavits ta' omissis u semgħet lill-istess omissis in kontro-eżami.

Rat l-affidavits ta' omissis u semgħetha in kontro-eżami.

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet tal-partijiet.

Rat il-verbal tas-seduta tas-6 ta' Lulju, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1980 a bażi tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta fin-nota ta' l-eċċezzjonijiet tagħha opponiet għat-talba attriċi kif dedotta.

Għalhekk kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (b) – żball dwar l-identita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (c) – żball dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;
19 (1) (f) – il-kunsens inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew xi element essenzjali tiegħu.

Mill-provi mressqa mill-attur il-Qorti assolutament ma jirriżultalha ebda kawżali minn dawk fuq ċitati. Meta

wieħed jeżamina l-affidavits voluminużi ta' l-attur isib li l-unika lanjanza tiegħu tista' tgħid illi huwa jirrealizza llum li għamel żball meta żżewweġ lill-konvenuta, iżda l-Qrati tagħna kemm-il darba rritenew li din waħedha m'hijiex kawżali li tagħti lok għal annullament.

Naturalment dwar x'ġara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, fil-fehma tal-Qorti ma hemm xejn li jindika li ż-żwieġ kien vizzjat. Il-partijiet kellhom it-tfal miż-żwieġ tagħhom u sseparaw legalment fl-2004 u għalhekk wara erbgħa u għoxrin sena żwieġ. Naturalment kein hemm disgwid bejn il-partijiet (fis-sens li finalment isseparaw) u kulħadd beda jgħix ħajtu. Iżda li wieħed jieħu dan bħala indikazzjoni li kien hemm xi kawżali għall-annullament ikun qed iġebbed l-istess kawżali żżejjed. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element

essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intellewali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Minn eżami ta' l-affidavit ta' l-attur u l-provi l-oħra wieħed ma jsib imkien l-inkapaċita' imsemmija. Huwa minnu li l-partijiet kienu pjuttost żgħar meta żżewġu (għoxrin sena l-attur u dsatax-il sena l-konvenuta) iżda dan żgur mhux biżżejjed biex jagħti lok għall-annullament. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun)*

fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali." Kif ġia' ingħad mill-Qrati tagħna l-fatt li wieħed jinduna li ħa żball meta żżewweġ m'huwiex *per se* kawżali għall-annullament.

Fir-rigward ta' l-ewwel żewġ kawżali mbagħad lanqas biss ma hemm ombra ta' prova. L-iktar raġuni ta' ċertu spessur li dwarha l-attur insista (fejn jidħol annullament) hija li l-konvenuta kienet tħobb tilgħab logħob ta' l-azzard. Madankollu anke dwar dan il-Qorti ma tħossx li hemm elementi biżżejjed li jagħtu lok għall-annullament. Il-konvenuta ammettiet li tħobb tilgħab il-Bingo, iżda ċertament mhux li kellha xi *addiction* għal-logħob ta' l-azzard li jagħmlu vizzju li jista' konċepibilment iwassal għal dikjarazzjoni ta' annullament. Fuq kollox il-Qorti semgħet il-partijiet *in extenso*, u hija konvinta li l-konvenuta qed tgħid il-verita'. Il-Qorti konvinta, bħal ma hija konvinta l-konvenuta, illi kemm-il darba rrepetiet waqt il-kontro-eżami tagħha, li "*it was a good marriage*". Anke rigward ir-relazzjoni tal-konvenuta ma' terza persuna, jidher ċar li din bdiet meta ż-żwieġ tal-kontendenti tfarrak jew kien beda jitfarrak u ma hijiex risalenti għal qabel iż-żwieġ, għalkemm il-persuna ndikata kien ħabib ta' l-attur dak iż-żmien.

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tiċħad it-talba attriċi, bl-ispejjeż kontra l-istess attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------